

**Oświadczenie złożone
przez senator Janinę Fetlińską
oraz senatora Tadeusza Gruszkę
na 41. posiedzeniu Senatu
w dniu 7 października 2009 r.**

Oświadczenie skierowane do ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego oraz do ministra kultury i dziedzictwa narodowego Bogdana Zdrojewskiego

Z wielkim niepokojem przyjęliśmy informację o planie litewskiego ministra oświaty i nauki w sprawie likwidacji Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk oraz o przeniesieniu jej zbiorów do innych bibliotek. Już w sierpniu tego roku pracownicy Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk podejmowali próby ratowania biblioteki przed likwidacją i przeniesieniem jej zbiorów do innych bibliotek. W tym celu były zbierane podpisy, pracownicy biblioteki wystosowali również protest do litewskiego ministra oświaty i nauki, aby zapobiec likwidacji biblioteki.

Biblioteka Akademii Nauk stanowi ogromny dorobek kulturalno-historyczny, mający ogromne znaczenie również dla kultury polskiej. Biblioteka została ufundowana w 1912 r. przez Tadeusza Wróblewskiego, wileńskiego adwokata, kolekcjonera i bibliofila, który w swoim testamencie zapisał ją w depozyt państwu, pod warunkiem że biblioteka pozostanie w Wilnie i nie będzie przekazana Uniwersytetowi Wileńskiemu. Tymczasem okazuje się, że w planach litewskiego ministra oświaty jest przekazanie części zbiorów właśnie bibliotece uniwersyteckiej. Testamentowi Wróblewskiego nie przeciwstawiała się ani władza przedwojennej Polski, ani Litewskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, przestrzegając go również dotychczasowa władza odrodzonej Republiki Litewskiej.

W Bibliotece Litewskiej Akademii Nauk są przechowywane unikalne rękopisy oraz druki, które stanowią wielkie bogactwo kultury narodowej i światowej. Biblioteka w swoich zasobach posiada unikatowe zbiory z dawnej Rzeczypospolitej. Gromadzi cztery miliony pozycji, są tam między innymi zbiory Bielińskich, Ciechanowskich, Fedorowiczów i Grużewskich. Najstarszy wolumin zgromadzony w bibliotece pochodzi z XII w. Ze zbiorów biblioteki korzystają naukowcy z całego świata. Księgozbiór biblioteki jest znany na całym świecie. Co roku odwiedza bibliotekę blisko dwustu naukowców z zagranicy, głównie z Polski, Niemiec, Białorusi, Ukrainy. Nie możemy dopuścić do likwidacji tak wielkiego dorobku kulturowego, jakim jest Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk, biblioteka kojarzona z Wilnem, z polskością. Jej likwidacja doprowadzi do rozproszenia zbiorów, zniszczenia starych woluminów, mających nieocenioną wartość. Będzie to ogromna strata dla polskiej społeczności, kultury polskiej oraz strata dla świata nauki i naukowców.

W związku z tym zwracamy się z uprzejmą prośbą do Panów Ministrów o podjęcie właściwych kroków, zmierzających do uratowania Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk przed likwidacją i przeniesieniem jej zbiorów do innych bibliotek, by uczynić zadość woli Tadeusza Wróblewskiego. Nie można narazić wszystkich zgromadzonych w bibliotece zbiorów na rozproszenie w różne miejsca. Takim działaniom należy się przeciwstawić. Szczególnie my, Polacy powinniśmy czuć się odpowiedzialni za polską kulturę pozostawioną na Wileńszczyźnie. Podzielamy pogląd pracowników Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk, litewskich środowisk kulturalnych, naukowych oraz społeczności międzynarodowych, że likwidacja dorobku kulturowego, jakim jest biblioteka, jest nie do przyjęcia, jest barbarzyństwem.

Janina Fetlińska
Tadeusz Gruszka